

Het Oversticht

Waarderen & Transformeren

Mascha van Damme
26 april 2021

Een monument of niet?

Karakteristiek of niet?

Help mijn pand is monument!

R.K. kerk Altijddurende bijstand, Enschede

Wat kan en mag waar en hoe?

Over de grens

gebiedswaarderingen

Kruitfabriekterrein Muiden

Plattegrond van het terrein het plangebied in groen aangegeven.

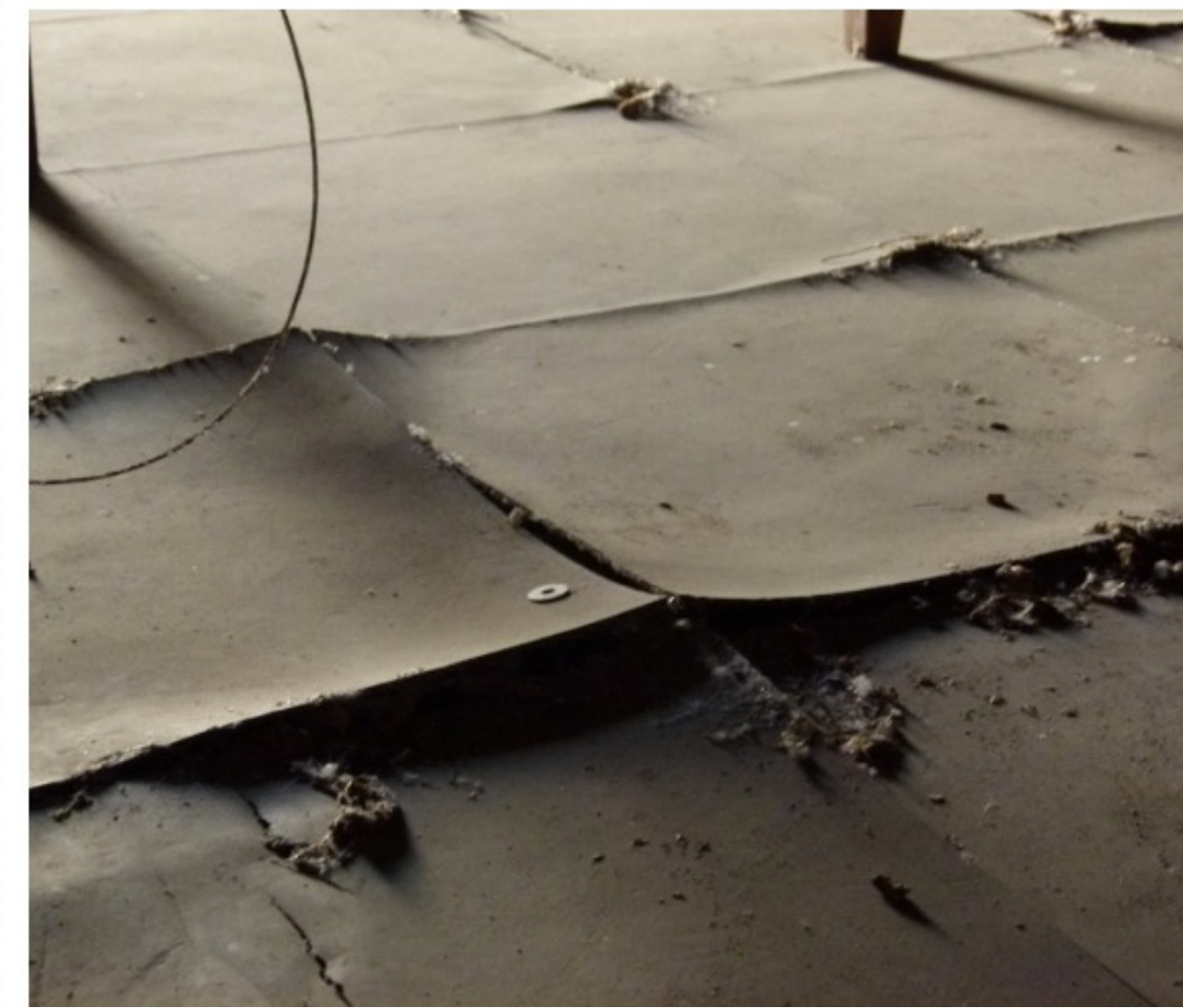
36. Magazijn 3 is aan twee zijden omgeven door water.

37. Het interieur van magazijn 3 met een forse houten constructie en een ruime zolder.

38. Het ketelhuis ontworpen door Klinkhamer is momenteel tijdelijk herbestemd tot een multifunctioneel verhuurbare ruimte.

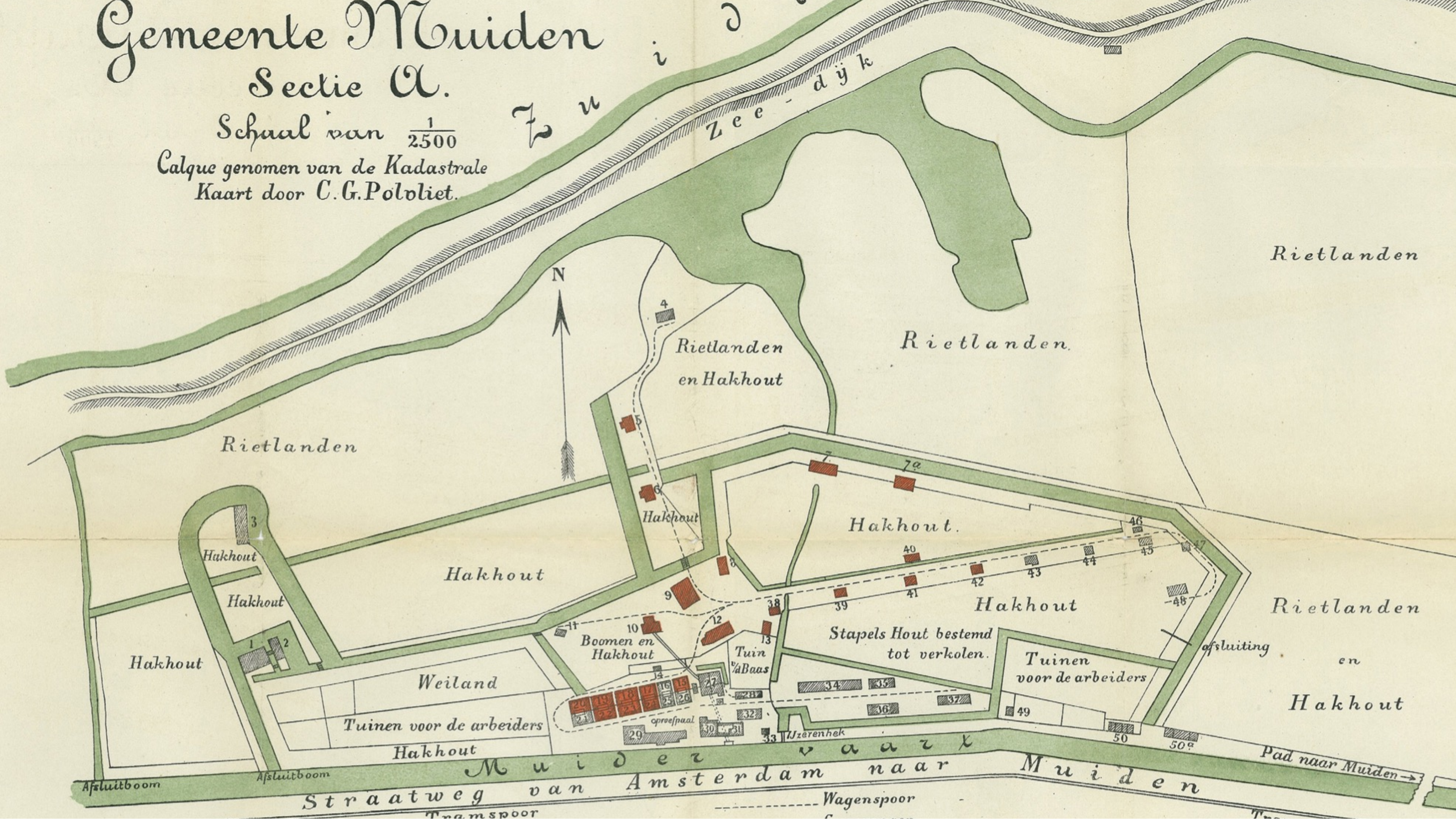

Gemeente Muiden
Sectie A.

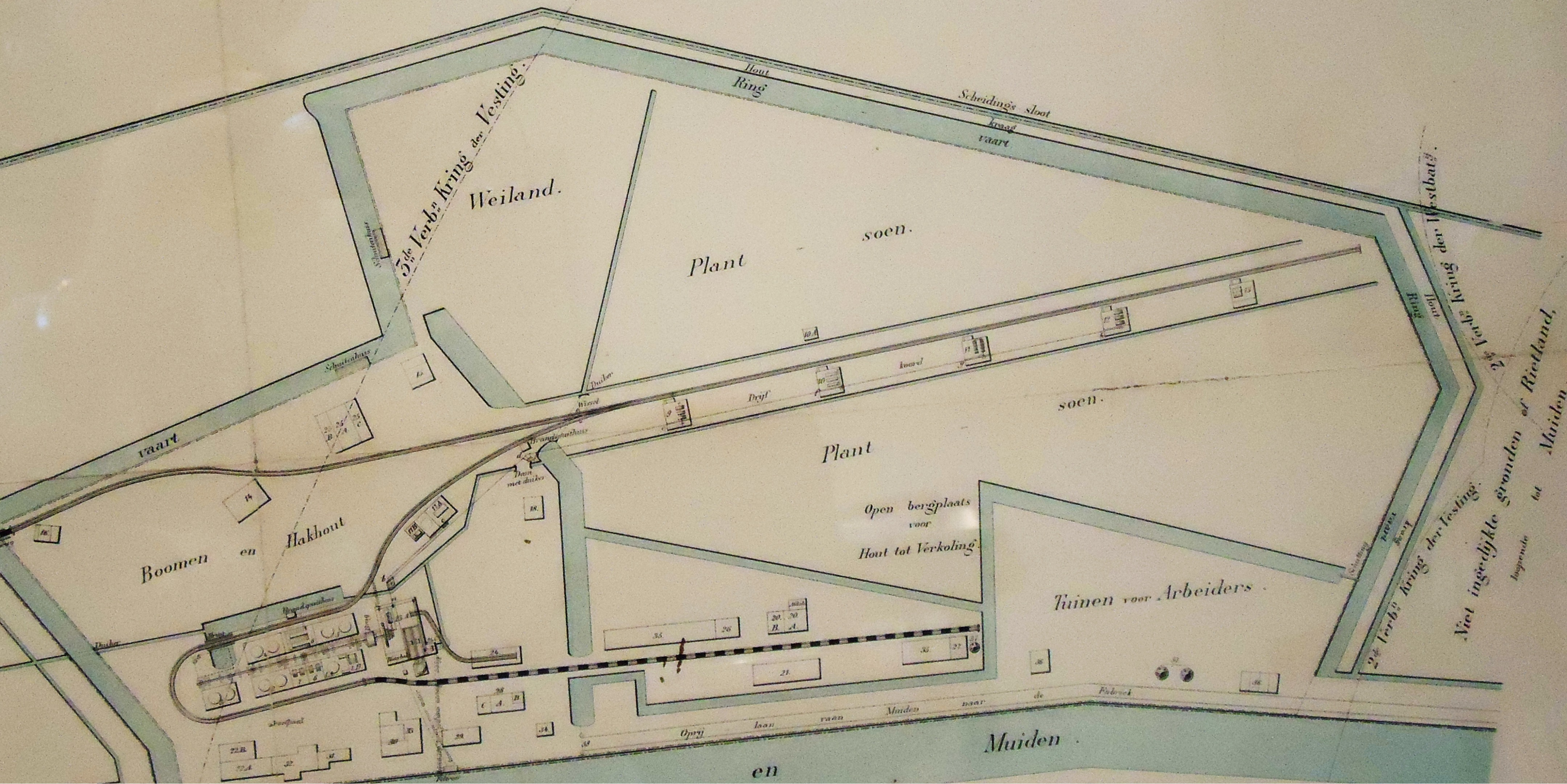
Sectie A.

Schwal van $\frac{1}{2500}$

Calque genomen van de Kadastrale
Kaart door C. G. Polvliet.

Op 1250 der ware grootte.

Gebouw in de Westbatterij.

Fig: 6. Hellevonderdieping.

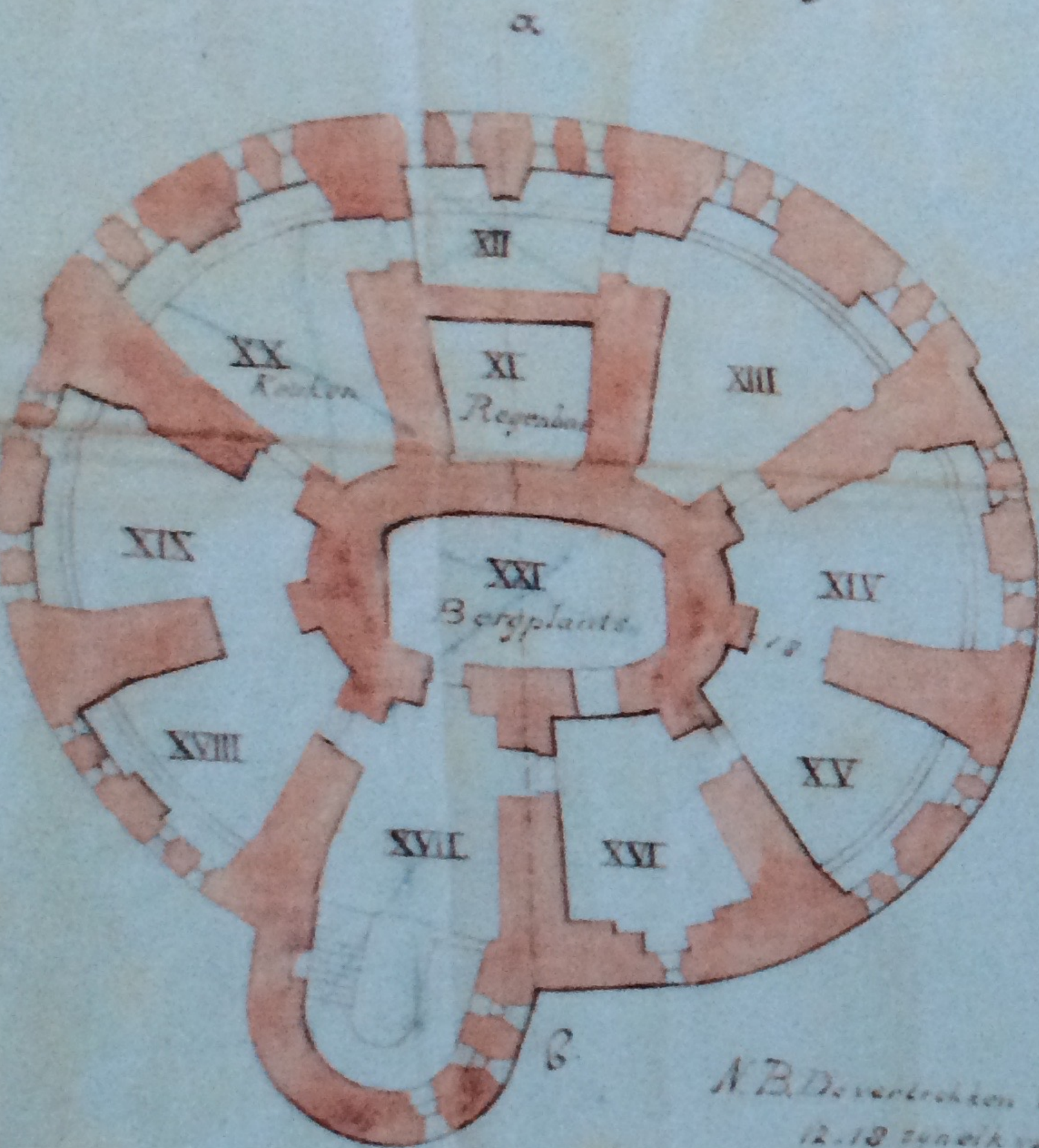

Fig: 7. Bazanegzondsverdieping.

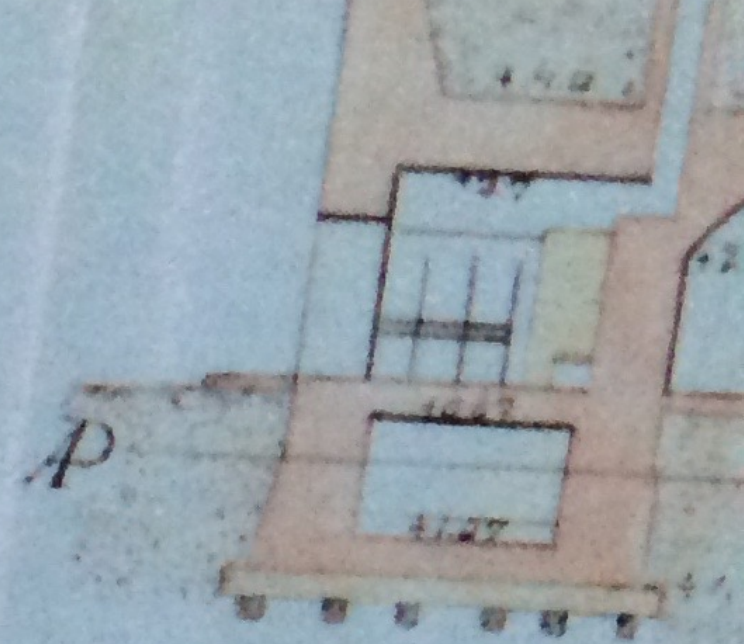
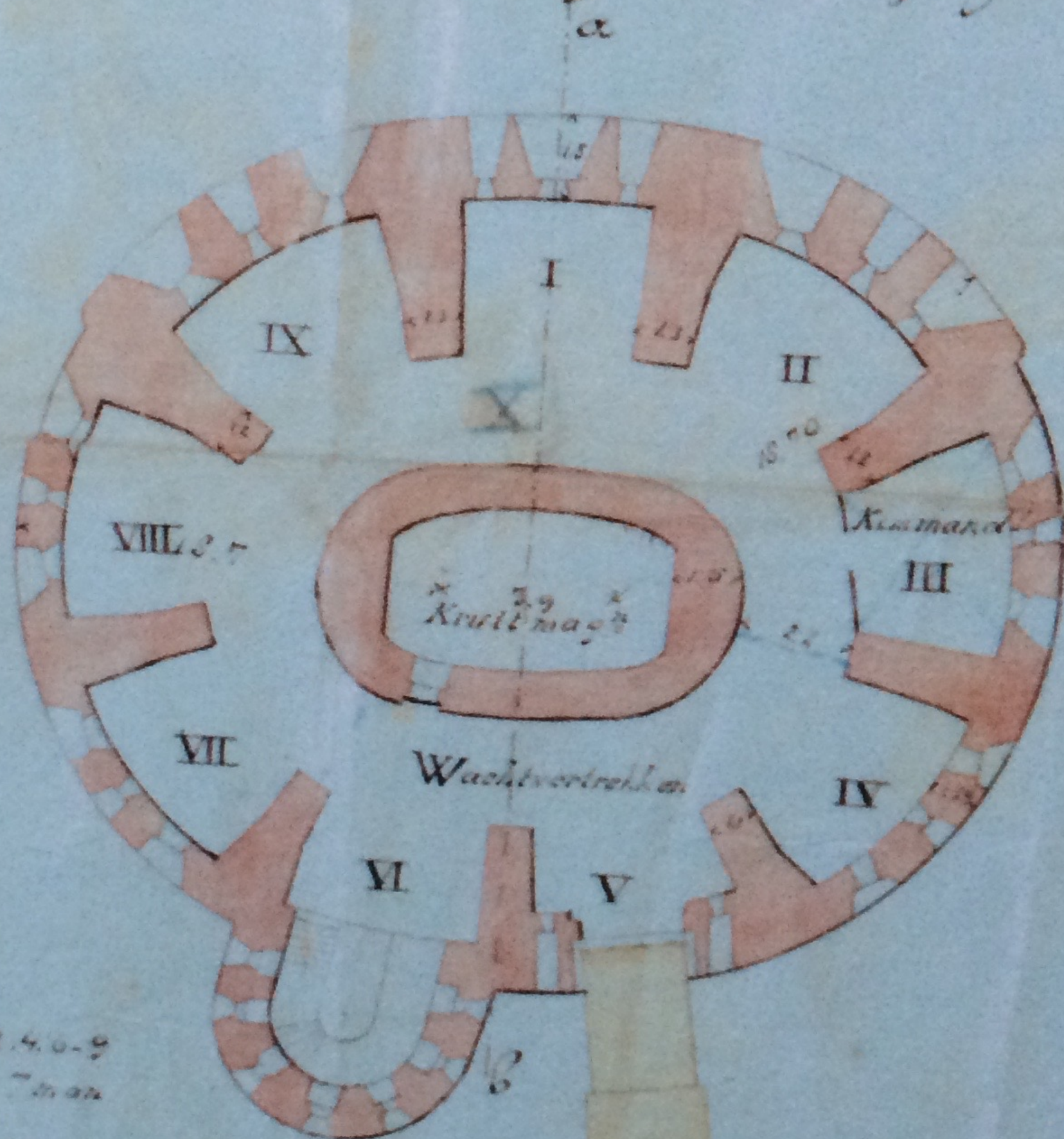

Fig: 8. Doorsnede.

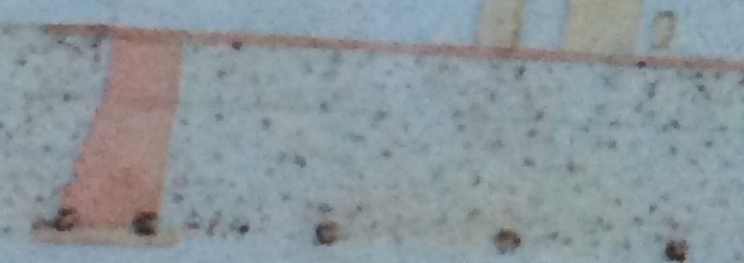

Fig: 10. Doorsnede.

N.B. De vertrekken 1, 2, 4, 6-9
12-18 synen van 'man

Fig: 3. Doorsnede.

Conform de Richtlijnen Cultuurhistorisch onderzoek van de RCE (*Cultuurhistorische onderzoek in de vormgeving van ruimtelijke ordening, aanwijzingen en aanbevelingen*) uit 2013 zijn de cultuurhistorisch waardevolle elementen bepaald, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen een hoge en een middelhoge waarde. Hierbij zijn de landschappelijke, cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden, ensemblewaarden (en de mate van gaafheid en zeldzaamheid) beoordeeld, waarbij ook de mate van gaafheid, zeldzaamheid en herkenbaarheid de hoogte van de waarde bepalen.

Landschappelijke waarden

- voormalige zeedijk
- open polderlandschap oostelijk deel
- westelijk rietland
- wielen
- historische poldersloten
- trekvaart
- Kruitpad
- waterlopen fabriek
- voormalige hakhoutpercelen
- paden met bomenrijen (productielijnen) en infra fabrieksterrein
- sluizen west en midden

Noorder- of Rietpolder

De nieuwe Hollandse waterlinie en de stelling van Amsterdam zijn in de gemeente Muiden nog min of meer herkenbaar. Het open landschap, deels gevormd door de verboden kringen, schoots- en inundatievelden is nog gedeeltelijk aanwezig. Dit geldt ook voor de forten en de zichtlijnen tussen de forten. In het plangebied is de begrenzing van het terrein van de voormalige kruitfabrieksterrein en het terrein dat onder invloedssfeer van de Westbatterij ligt nog min of meer herkenbaar aanwezig als bosrand. Deze begrenzing is in de loop der tijd wel iets vager geworden door het uitbreiden van de fabriek vanaf het eind van de 19e eeuw en het opschieten van het bos in oostelijke richting, maar is wel visueel herkenbaar (dit in tegenstelling tot de 300 meter kring, die niet fysiek waarneembaar is). In de rietpolder is het contrast tussen het open polder landschap (weilanden)

ontwikkeld, daarvoor was de polder bijna geheel leeg, op een relatief klein perceel met de bebouwing en begroeiing van de fabriek na. Het contrast en de harde scheiding binnen de polder tussen het gesloten bos en de open polder met aangrenzend de Westbatterij is landschappelijk gezien waardevol.

Terrein Krijgsman

De landschappelijke waarden van het terrein van de Krijgsman beperken zich feitelijk tot de structuren die nu nog in het landschap zichtbaar zijn en die afkomstig zijn van de fabriek. Het betreft de structuren van de productielijnen (lange lijnen waarlangs gebouwen hebben gestaan), de infrastructuur op het terrein (paden met aan weerszijden bomen geplant, de zogenaamde lanen) en de waterlopen (de restanten van voormalige ringvaart, transportsloten en de afwateringsloten). Verder zijn een drietal plofwallen (half ronde aarde wallen) nog waardevolle landschappelijke onderdelen in het gebied. Al deze onderdelen zijn waardevol omdat ze een functionele eenheid vormen met de fabriek en het gebied gevormd hebben. De twee wielen in het gebied zijn van grote landschappelijke waarde als overblijfselen van oude dijkdoorbraken. Daarnaast hebben de restanten van de kruitfabriek nog steeds hun kenmerkende afgelegen ligging, buiten de bebouwde kom van Muiden.

Cultuurhistorische waarden

- productielijnen
- plofwallen
- infrastructuur voor vervoer over water en het schokvrij bewaren van explosieve stoffen
- Westbatterij
- voormalige polder/ schootsveld
- 600 meter kring = grens tussen polder/weilanden en fabrieksterrein

Noorder- of Rietpolder

De cultuurhistorische waarde van de gehele noordpolder is hoog. De polder is al eeuwen oud en heeft zijn vorm gekregen door enerzijds de komst van de Westbatterij (militair) en anderzijds de kruitfabriek (economisch). De kringen,

nog altijd gedeeltelijk open en herkenbaar is. Nog tijdens de Kringenwet werd er een nieuwe wijk binnen de 600 meter kring aangelegd. De volkstuinten in de polder langs de IJmeerdiijk zijn waarschijnlijk gerealiseerd aangelegd voor de werknemers van de fabriek, mogelijk omdat op de vorige locatie de wijk werd gebouwd.

De Krijgsman

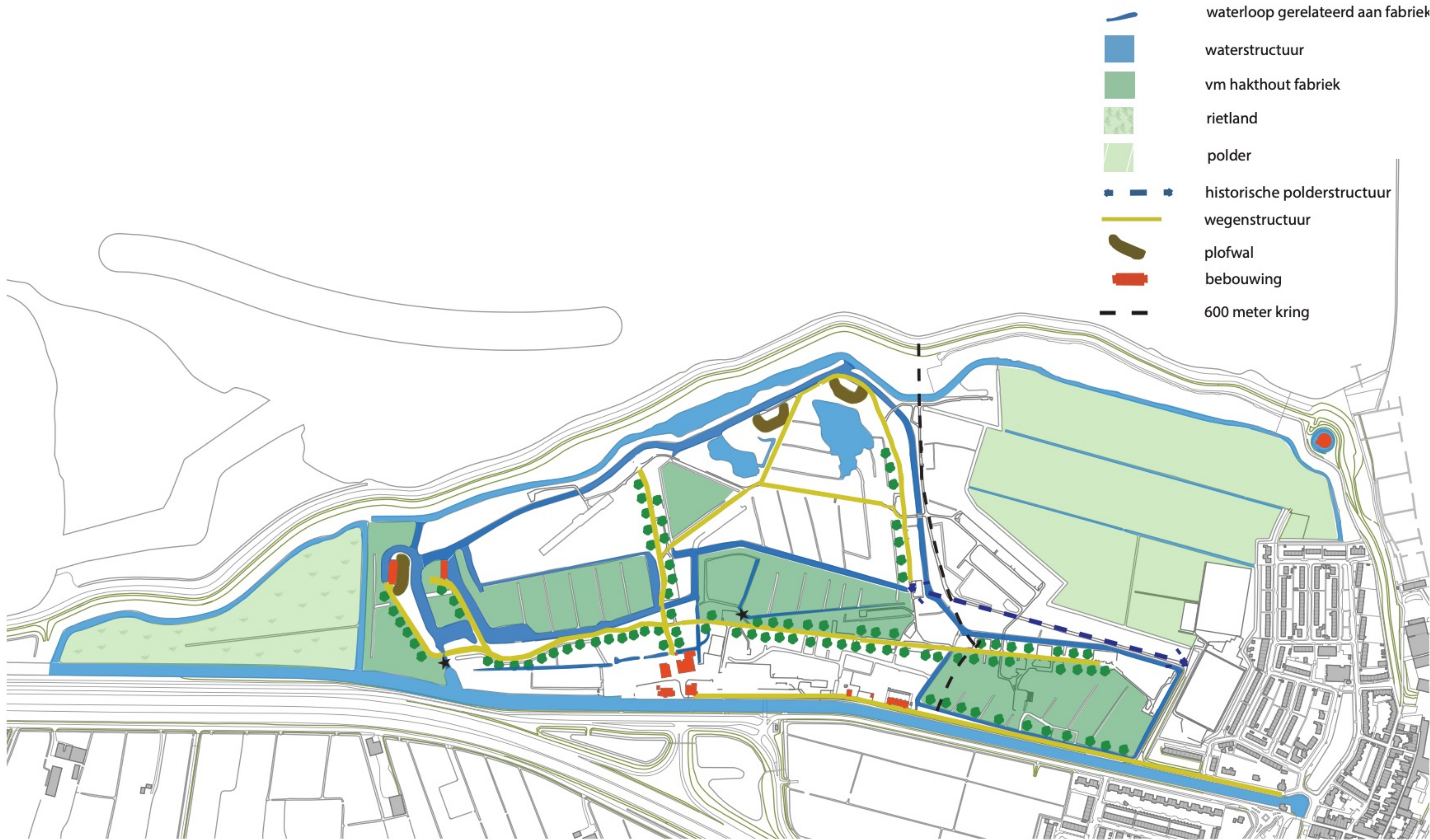
Op het voormalige fabrieksterrein zijn de waardevolle cultuurhistorische elementen te vinden. Het gaat onder meer om de waterstructuur, die in dienst stond van de productie, maar functioneerde als afwatering voor de polder. Daarnaast bevinden zich in dit gebied zogenaamde plofwallen, die bij een explosie de rest van de fabriekgebouwen beschermden. De wallen waren zo gesitueerd dat de explosie richting het water geleid werd en niet naar het terrein zelf. De sluizen in het westen en midden van het gebied zijn aangelegd voor de waterhuishouding. Vooral de schutsluis was van belang in het productieproces om het zeer ontplofingsgevaarlijke nitroglycerine van de fabriek in Ouderkerk over water te kunnen transporteren naar de Krijgsman. Deze elementen zijn van hoge cultuurhistorische waarde omdat ze herinneren aan de voormalige functie van het terrein.

Westbatterij

De Westbatterij is een belangrijk onderdeel van zowel de Hollandse Waterlinie als de Stelling van Amsterdam, en daarmee een belangrijk schakelpunt in de verdediging van Muiden en de hele omgeving, inclusief de stad Amsterdam. Het torenfort borduurde voort op een oudere batterij. Het is een utilitair verdedigingselement, gebouwd voor één doel; extra verdediging van de Vesting Muiden tegen een aanslag vanaf de Zuiderzee of de Vecht.

Architectuurhistorische waarden

- Westbatterij
- magazijn 3 en het westelijk magazijn
- ketelhuis/machinehuis
- portiershuisje
- directeurswoning met stookhuisje

TBS terrein GOOR

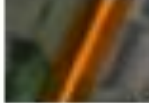
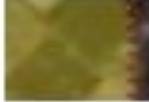

This aerial map shows a residential neighborhood with various streets including S. 1st St, S. 2nd St, S. 3rd St, S. 4th St, S. 5th St, S. 6th St, S. 7th St, S. 8th St, S. 9th St, S. 10th St, S. 11th St, S. 12th St, S. 13th St, S. 14th St, S. 15th St, S. 16th St, S. 17th St, S. 18th St, S. 19th St, S. 20th St, S. 21st St, S. 22nd St, S. 23rd St, S. 24th St, S. 25th St, S. 26th St, S. 27th St, S. 28th St, S. 29th St, S. 30th St, S. 31st St, S. 32nd St, S. 33rd St, S. 34th St, S. 35th St, S. 36th St, S. 37th St, S. 38th St, S. 39th St, S. 40th St, S. 41st St, S. 42nd St, S. 43rd St, S. 44th St, S. 45th St, S. 46th St, S. 47th St, S. 48th St, S. 49th St, S. 50th St, S. 51st St, S. 52nd St, S. 53rd St, S. 54th St, S. 55th St, S. 56th St, S. 57th St, S. 58th St, S. 59th St, S. 60th St, S. 61st St, S. 62nd St, S. 63rd St, S. 64th St, S. 65th St, S. 66th St, S. 67th St, S. 68th St, S. 69th St, S. 70th St, S. 71st St, S. 72nd St, S. 73rd St, S. 74th St, S. 75th St, S. 76th St, S. 77th St, S. 78th St, S. 79th St, S. 80th St, S. 81st St, S. 82nd St, S. 83rd St, S. 84th St, S. 85th St, S. 86th St, S. 87th St, S. 88th St, S. 89th St, S. 90th St, S. 91st St, S. 92nd St, S. 93rd St, S. 94th St, S. 95th St, S. 96th St, S. 97th St, S. 98th St, S. 99th St, S. 100th St. A red dashed line indicates a route starting from the bottom left, passing through buildings 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, and ending at the top right. The buildings are numbered 1 through 19 and are color-coded: blue (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19), yellow (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19), green (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19), and black (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19). The map also shows various other features such as trees, lawns, and neighboring streets.

-

Legenda

- gebouwde elementen
- contour (compacte) fabrieksbebouwing
- (water) elementen gerelateerd aan blekerij
- historische spoortracés en paden
- afleesbare structuren
- transformatieruimte fabriek
- ontwikkelruimte dorp
- historische waterloop

The background image shows a modern urban landscape. In the foreground, there is a paved area with green grass patches and young trees. A person on a bicycle is blurred in the lower right corner. In the background, there are modern buildings, including a prominent one with a red-tiled roof. A blue semi-transparent rectangle is overlaid on the center of the image, containing white text.

Nieuw invulling terrein IJsselcentrale Harculo

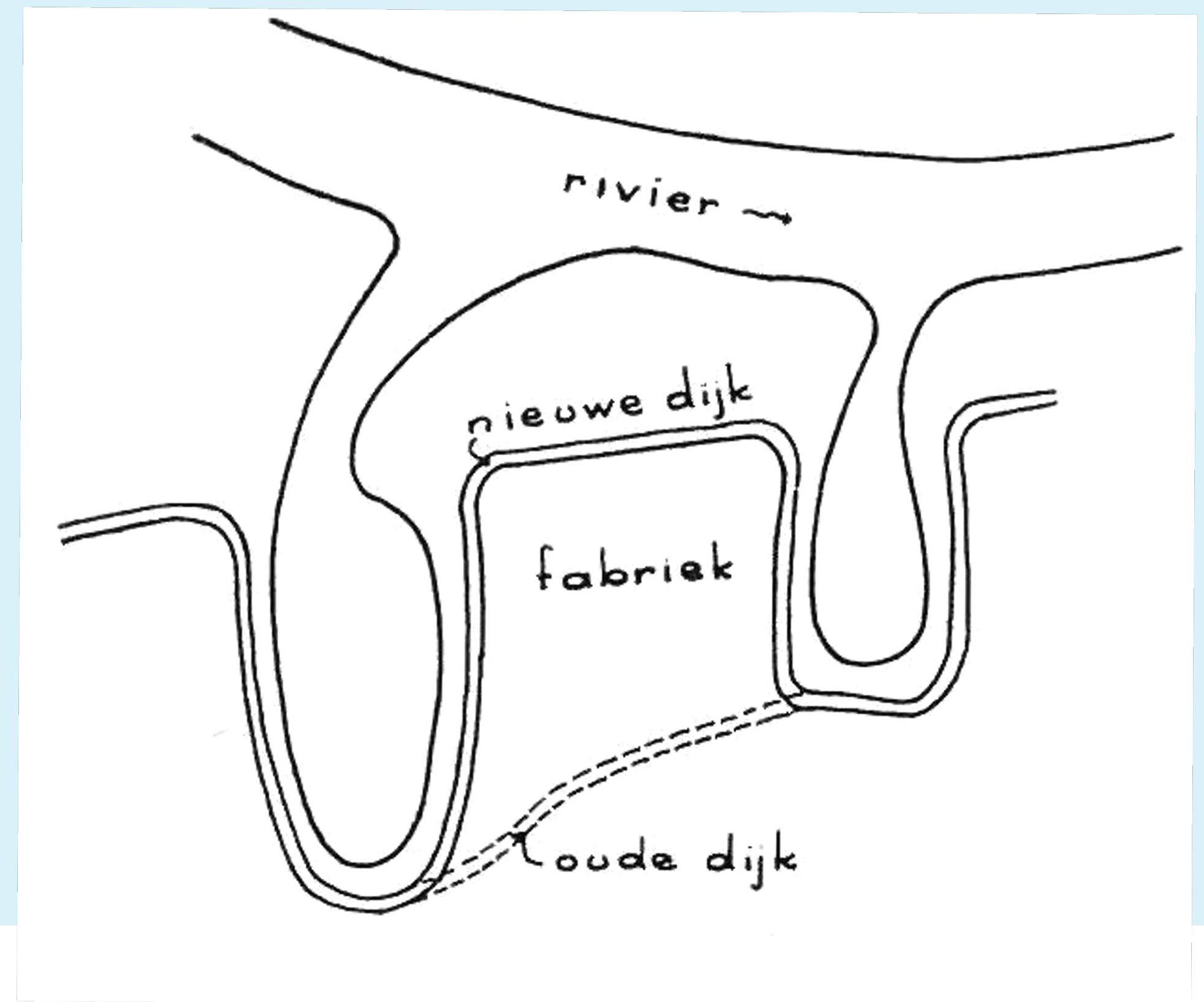
Ontwikkeling locatie

Nieuwe centrale

Ontwerp ir. Paul J. de Gruyter uit Zwolle, 1950

- 1951 begonnen met indijking
- Twee kolken vergraven tot havens
- Uitbreidbaar fabriekscomplex
- Bijgebouwen
- Geschakelde personeelswoningen, ook uit te breiden, aan derde kolk.

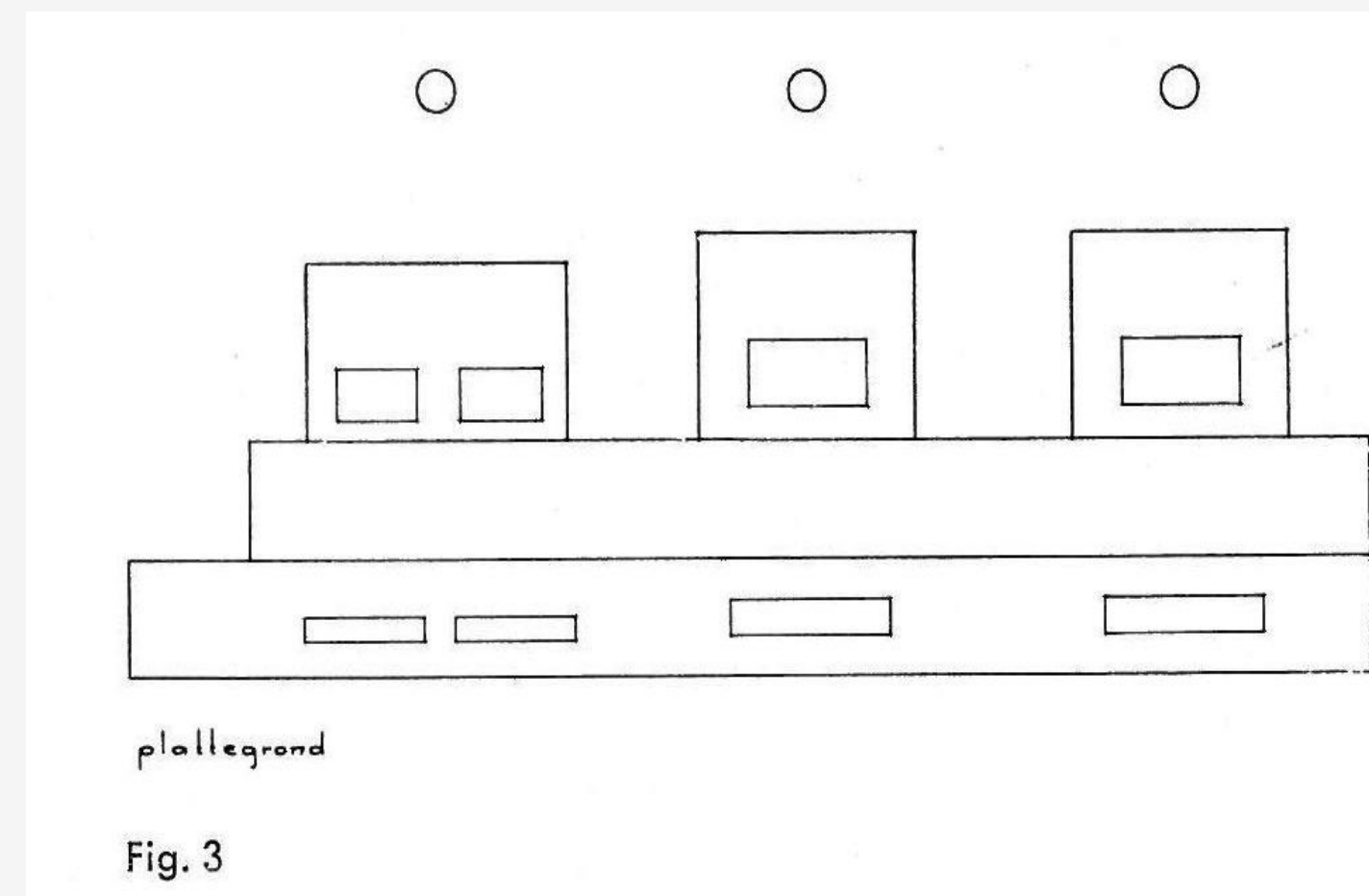
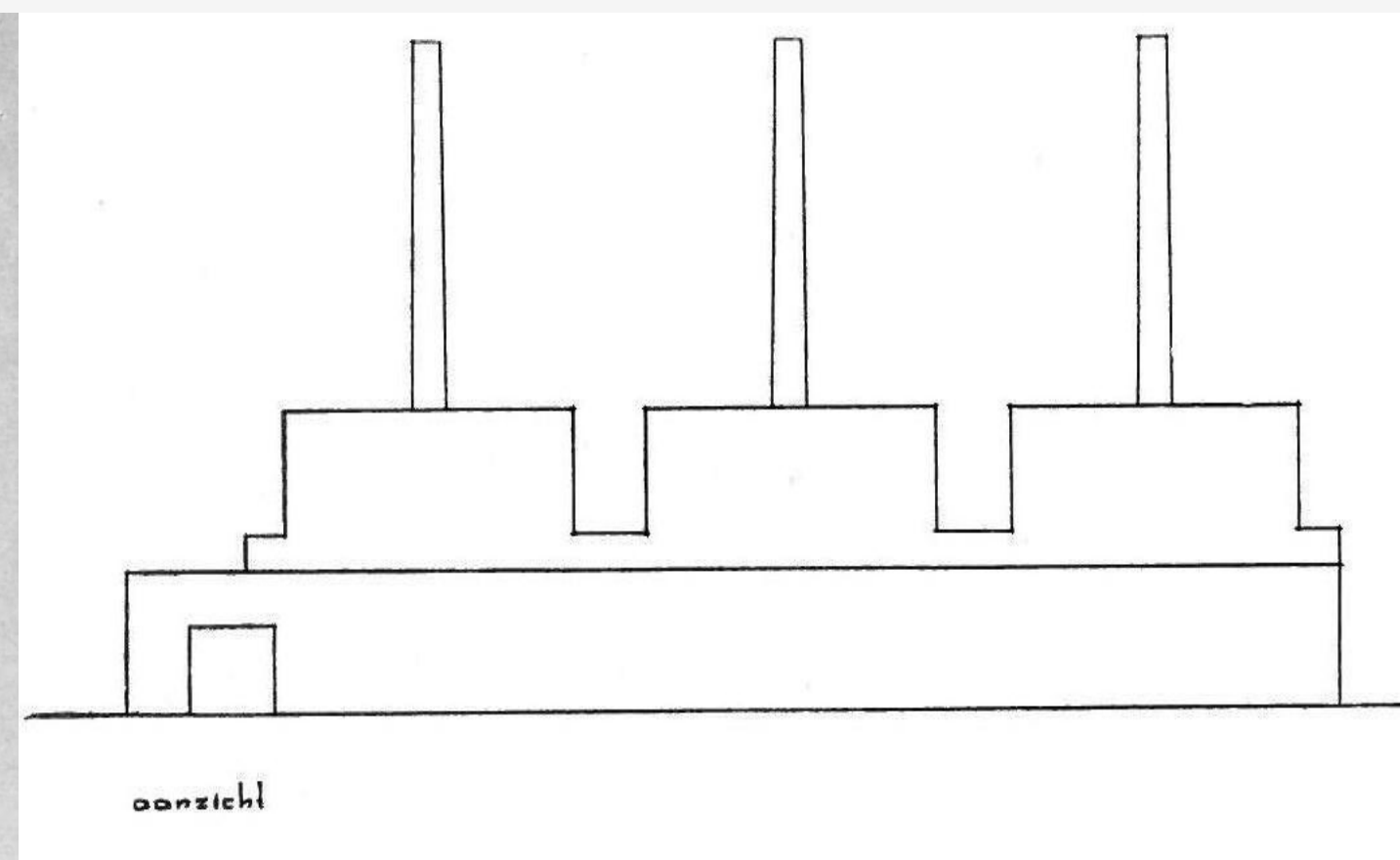
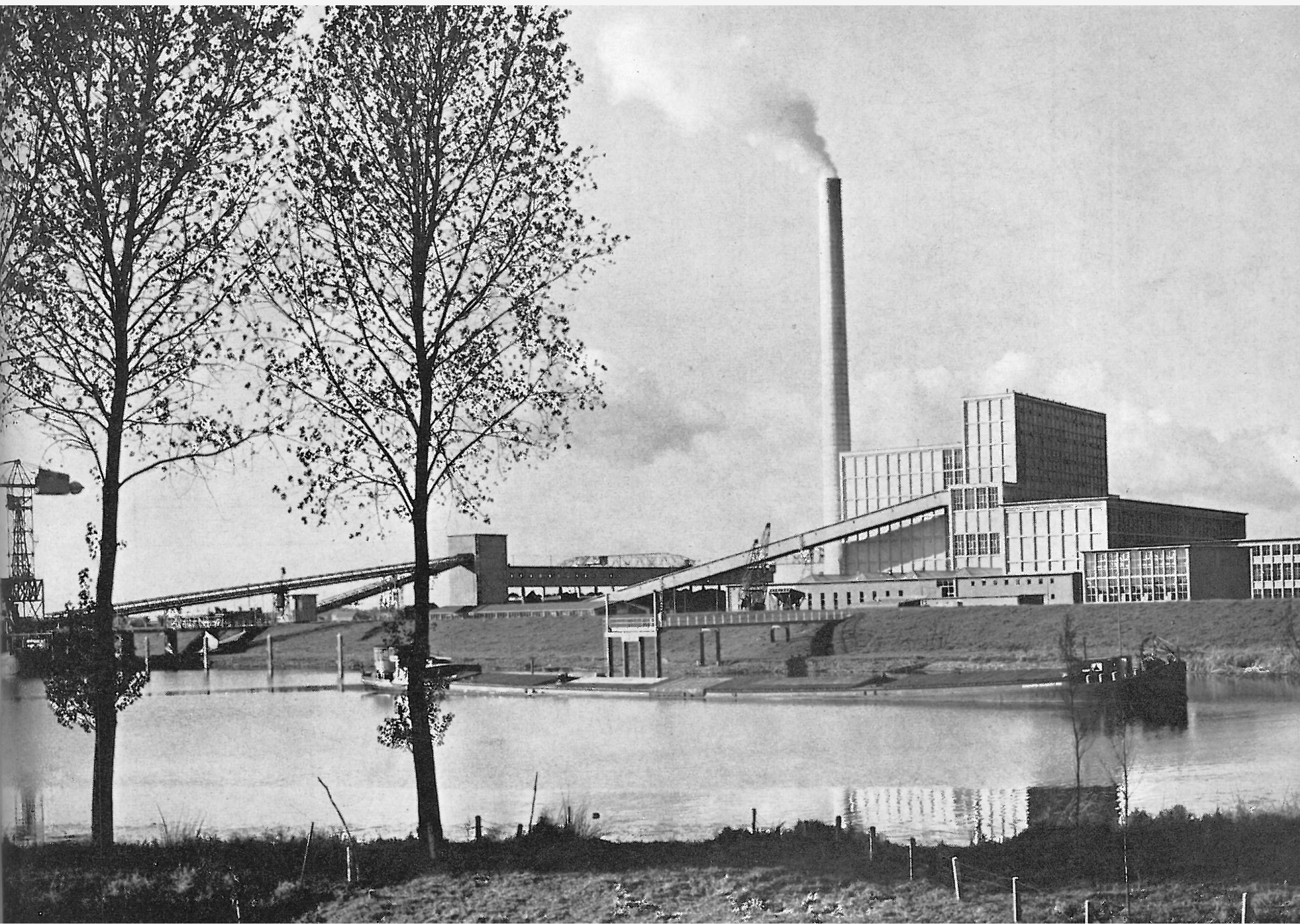
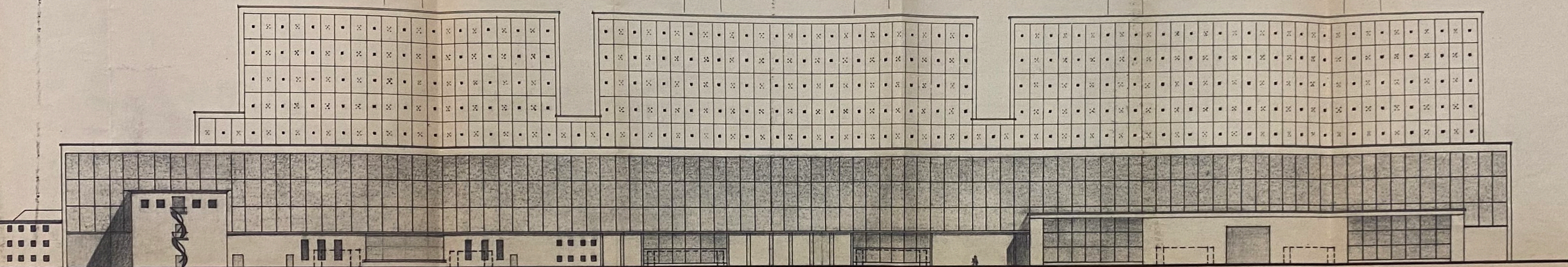

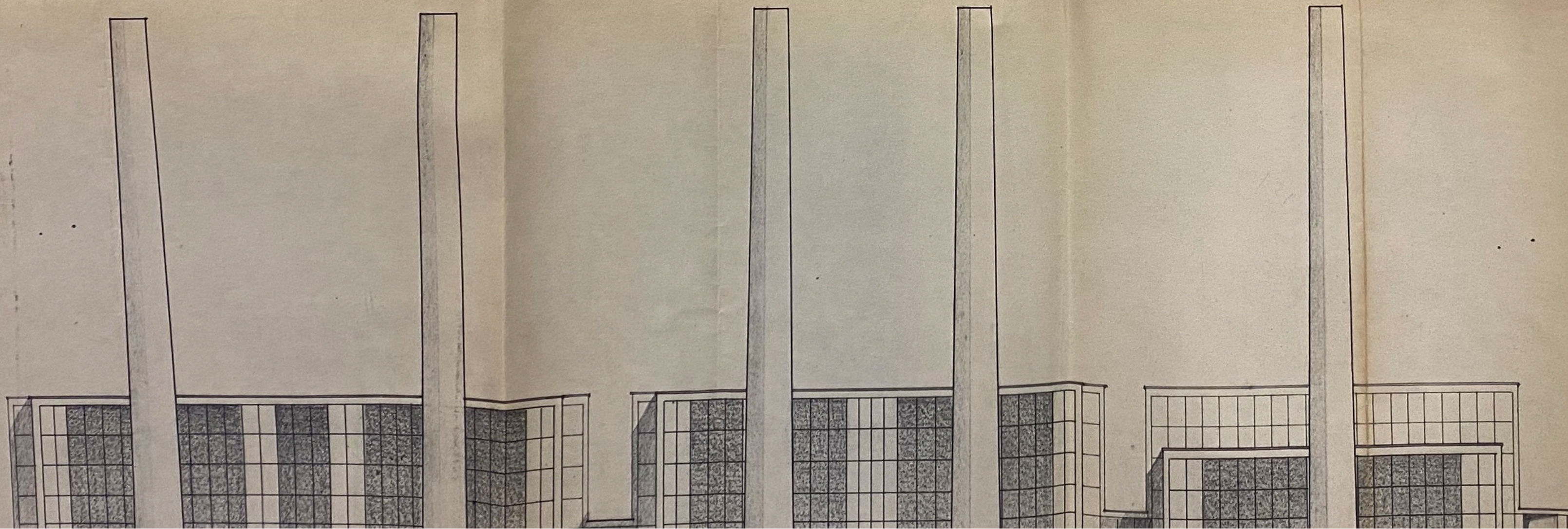
Fig. 3

No. 6994a Gunstig advies
van de Welstandscommissie
van „Het Oversticht”

Gewaarmakt De Directeur,
te Zwolle

31 1963 *[Signature]*

Ontworpen als volumes in het landschap

- fabriekscomplex met systeembouw van de firma Schokbeton uit Kampen
- Drie verschillende soorten panelen om staalconstructie.
- 30 hectare terrein in hoogtijdagen 20% bebouwd

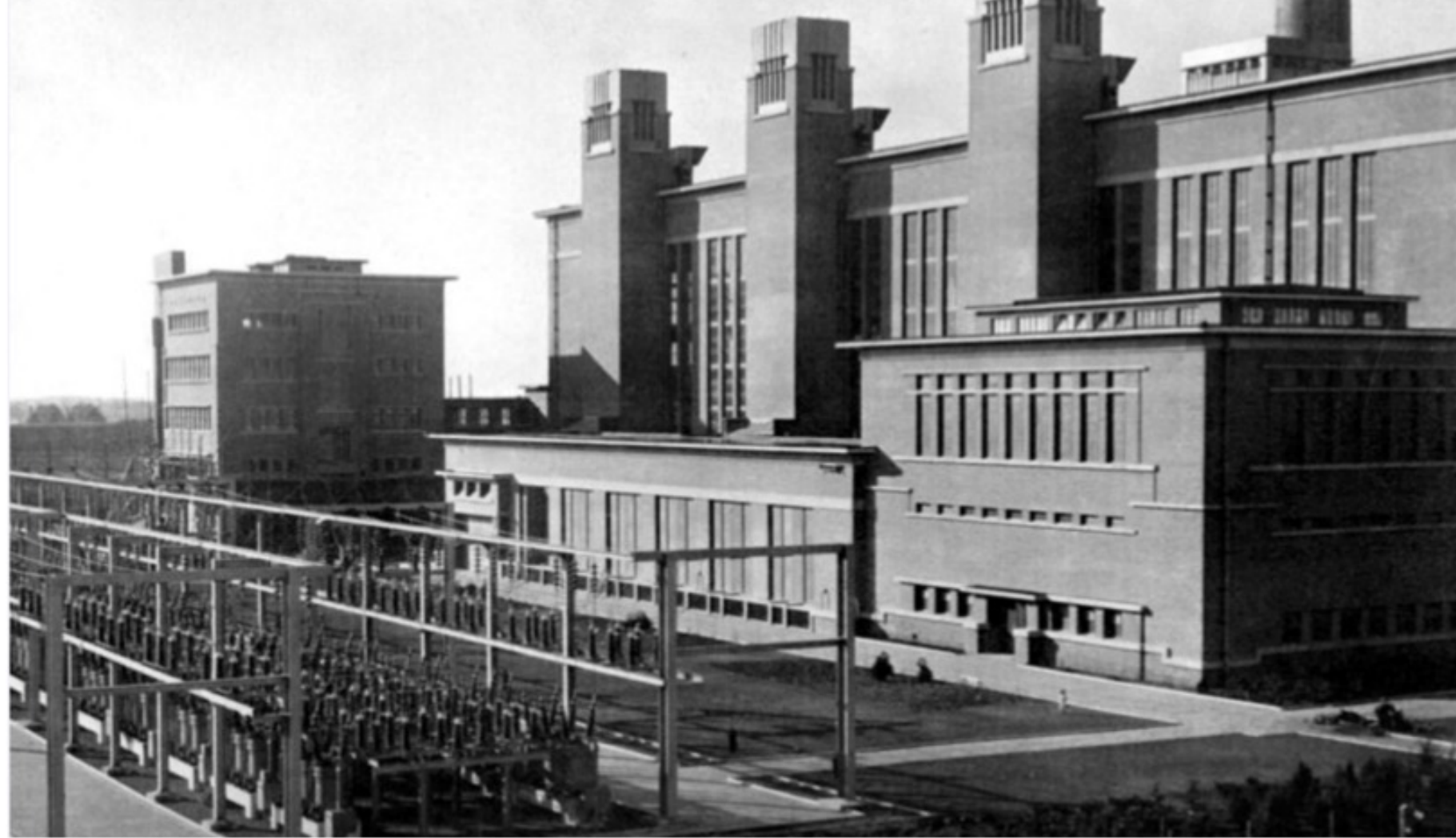

Monumentale kunst

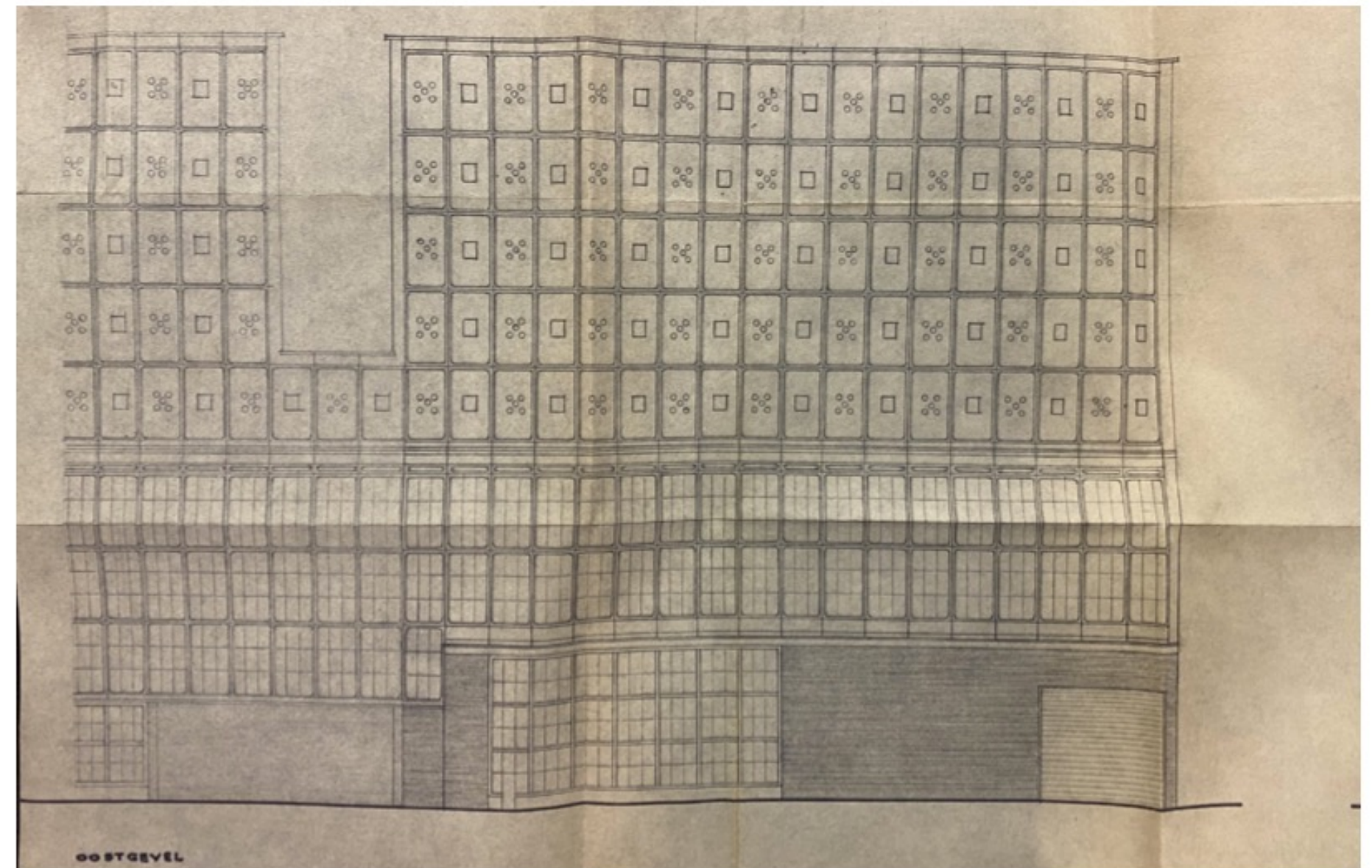

Afb. 34 Centrale Gelderland II Waalhaven Nijmegen (Bonas).

Afb. 33 Centrale Merwedehaven in Dordrecht (Bonas).

Afb. 23 Deel van de betonnen leidingbrug die van de oliesteiger naar het tankenpark liep.

Afb. 24 Materiaal- of oliegesteiger aan de noordelijke haven.

Afb. 25 Het pompeiland waarbinnen de situatie van 1956 start van pompeiland als toestand

Afb. 26 Over het terrein liep een waterontwateringsmet deuren van een pompeiland. De pompen

Afb. 65 Twee van de weinige overgebleven delen van de rijbeplanting die zo kenmerkend wa voor het ontwerp voor de terreinaanleg van Hein Otto met het laatste stelconpad.

Afb. 64 Er kwamen enkele en dubbele rijen bomen voor van onder andere populieren en esdoorns.

Struiken ondergroei:

A: *Alnus glutinosa* + *Salix alba* +
+ *Salix caprea*

B: *Salix alba* + *Salix caprea* +
+ *Fraxinus excelsior* + *Viburnum Opulus*

..... Grenzen eigendom - Usselecentrale
 Grenzen Rijkseigendom

○ *Salix alba*

N.V. ELECTRICITEITSFABRIEK USSELECENTRALE
 CENTRALE TE HERCULO.

Overzicht situatie.

Zwollerkeropel Mei 1951

Schaal 1:1000
 N° 200 A Bl. 19

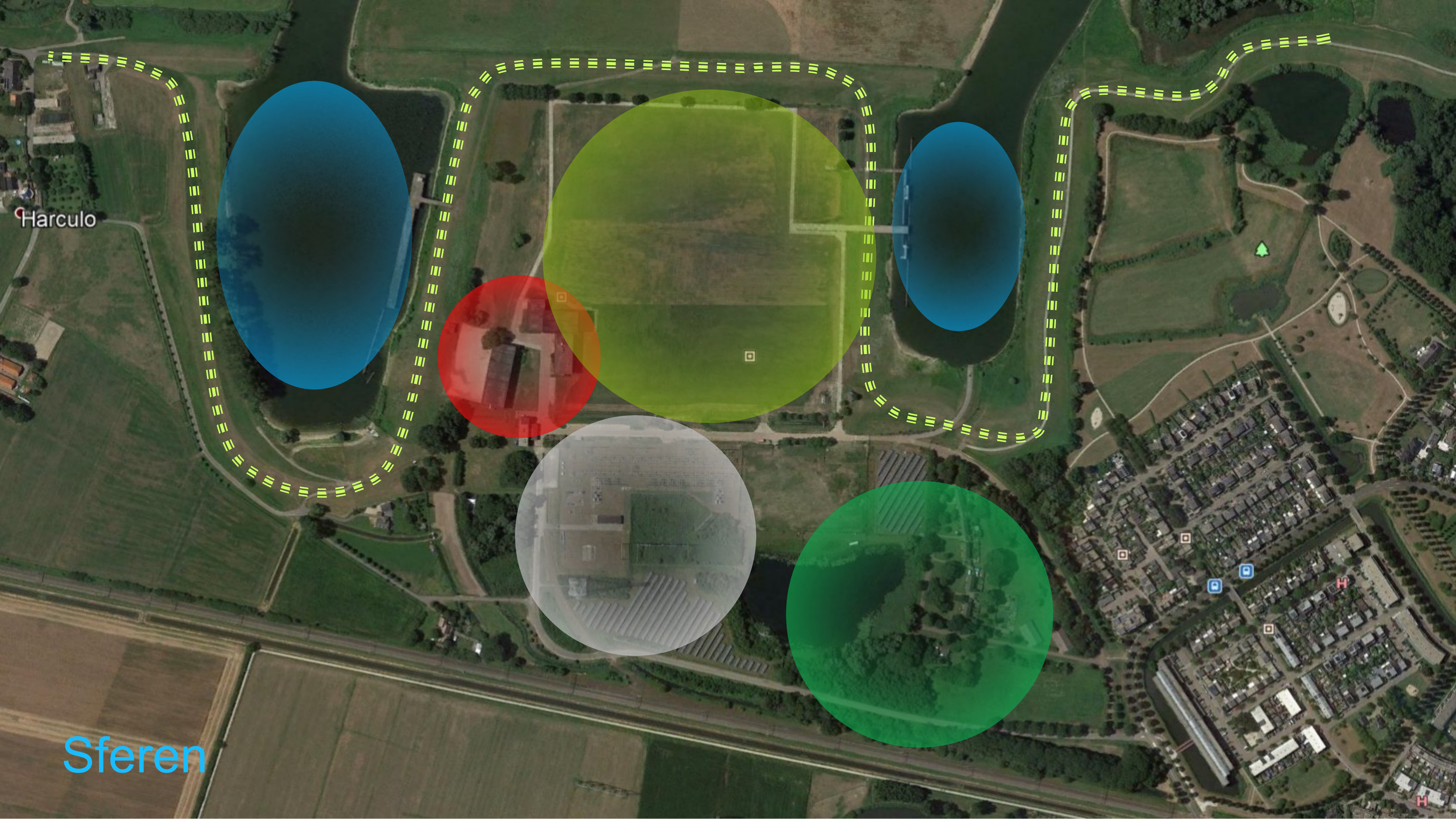
Landschappelijke inrichting

Ontwerp ir. Hein Otto uit Utrecht

Sober en ingetogen

- Strakke boomrijen rond centrale (1952-55)
- Parksfeer bij personeelswoningen (1954)
- Formele inrichting voorplein (1971-72)

Harculo

Sferen

Het Oversticht

Aan de Stadsmuur 79-83

Postbus 531

8000 AM Zwolle

038 – 421 32 57

www.hetoversticht.nl

